

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Martina Kříže, soudkyně Mgr. Věry Jachurové a soudce Mgr. Bc. Jana Schneeweise v právní věci

žalobce: **M. T. F.**, nar. XXX
státní příslušník Zimbabwské republiky
bytem XXX

zastoupený advokátem Mgr. Filipem Dusem
se sídlem Varšavská 714/38, Praha 2

proti

žalované: **Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců**
se sídlem náměstí Hrdinů 1634/3, Praha 4

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 14. 12. 2022 č. j. MV-188495-4/SO-2022

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobce se žalobou ze dne 13.1.2023 podanou u Městského soudu v Praze domáhal zrušení rozhodnutí označeného v záhlaví tohoto rozsudku (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým žalovaná zamítla odvolání žalobce a potvrdila rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky ze dne 8. 9. 2022, č.j. OAM-34224-65/DP-2017 (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“). Prvostupňovým rozhodnutím ministerstvo zamítlo žádost žalobce o vydání povolení k dlouhodobému pobytu na území České republiky za účelem podnikání jako OSVČ podanou dle § 42 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen

Shodu s prvopisem potvrzuje P. V.

„ZPC“), a to na základě zjištění, že žalobce v časovém úseku od 24.2.2019 do 8.6.2021 nebyl držitelem živnostenského oprávnění, a tudíž dle ministerstva v této době neplnil účel pobytu ve smyslu § 46 odst. 1 ZPC.

2. V odůvodnění napadeného rozhodnutí žalovaná konstatovala, že žalobce na území České republiky pobýval naposledy na základě víza k pobytu nad 90 dnů (tj. dlouhodobého víza) za účelem podnikání jako OSVČ, které mu bylo uděleno s platností od 1. 3. 2017 do 1. 12. 2017. Dne 30. 11. 2017 podal ke správnímu orgánu I. stupně žádost o vydání povolení k dlouhodobému pobytu na území České republiky za účelem podnikání jako OSVČ dle § 42 ZPC ve znění účinném do 30. 7. 2019. Správní orgán I. stupně spatřoval závažnou překážku (dalšího) pobytu žalobce na území bránící vydání povolení k dlouhodobému pobytu v zániku jeho živnostenského oprávnění, ke kterému došlo dne 23. 2. 2019. Žalobce od zániku živnostenského oprávnění nedisponoval platným živnostenským oprávněním, a nemohl tak na území plnit účel pobytu, tj. provozovat živnost. Správní orgán I. stupně proto rozhodnutím ze dne 28. 7. 2021 č. j. OAM-34224-26/DP-2017 podle § 46 odst. 1 ve spojení s § 56 odst. 1 písm. j) ZPC ve znění účinném do 30. 7. 2019 žádost žalobce o vydání povolení k dlouhodobému pobytu na území České republiky za účelem podnikání jako OSVČ zamítl, neboť byla zjištěna jiná závažná překážka pobytu účastníka řízení na území. Uvedené rozhodnutí správního orgánu I. stupně bylo nicméně rozhodnutím žalované ze dne 24. 2. 2022 č. j. MV-2935-6/SO-2022 zrušeno a věc byla vrácena správnímu orgánu I. stupně k novému projednání. Správní orgán I. stupně po provedení procesních úkonů, posouzení předložených náležitostí a zjištěných skutečností v rámci nového projednání věci opětovně rozhodl (prvostupňovým rozhodnutím) o zamítnutí žádosti a nevydání povolení k dlouhodobému pobytu na území České republiky za účelem podnikání jako OSVČ podle § 46 odst. 1 ZPC ve znění účinném do 30. 7. 2019, neboť žalobce řízení neplnil v době platnosti víza k pobytu nad 90 dnů na území účel, pro který mu bylo vízum uděleno. Dospěl totiž k závěru, že z živnostenského rejstříku je zřejmé, že žalobce nebyl držitelem živnostenského oprávnění od 24. 2. 2019 do 8. 6. 2021, tudíž v tuto dobu nemohl plnit účel pobytu. V daném případě se nejednalo o neplnění účelu ze závažných důvodů po přechodnou dobu. Správní orgán I. stupně rovněž neshledal dopady rozhodnutí do soukromého a rodinného života žalobce ve smyslu § 174a ZPC za nepřiměřené.
3. Odvolání, které žalobce podal proti prvostupňovému rozhodnutí, neshledala žalovaná důvodným. V napadeném rozhodnutí přisvědčila závěru správního orgánu I. stupně, že byly splněny podmínky pro zamítnutí žalobcovy žádosti podle § 46 odst. 1 ZPC, neboť v době platnosti víza k pobytu nad 90 dnů neplnil na území účel, pro který mu bylo vízum uděleno. Žalobci bylo uděleno vízum k pobytu nad 90 dnů za účelem podnikání jako OSVČ. Jeho povinností bylo plnit tento účel po celou dobu jeho pobytu na území, neboť předmětné dlouhodobé vízum se dle § 47 odst. 4 ZPC považuje stále za platné, a to až do doby pravomocného rozhodnutí o předmětné žádosti. Ze spisového materiálu je ale zřejmé, že žalobci zaniklo živnostenské oprávnění ke dni 23. 2. 2019 a držitelem nového živnostenského oprávnění se opět stal až od 9. 6. 2021. V době, kdy nebyl držitelem živnostenského oprávnění, tedy v době od 24. 2. 2019 do 8. 6. 2021 (2 roky a více než 3 měsíce), nemohl plnit účel pobytu, protože prokazatelně nesplňoval podmínku pro výkon výdělečné činnosti živnostenským způsobem a nemohl vykonávat činnost v režimu zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů. Žalovaná v této souvislosti poukázala na rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 15. 1. 2020 č. j. 30 A 160/2018 – 53, podle něhož „[...] podmínkou udělení, resp. i prodloužení

Shodu s prvopisem potvrzuje P. V.

povolení k dlouhodobému pobytu za účelem podnikání – OSVČ je splnění formální i materiální podmínky podnikání kumulativně. Formální podmínka je splněna zápisem cizince do živnostenského rejstříku a splnění materiální podmínky je poté podmíněno faktickým výkonem podnikatelské činnosti.“ Žalovaná též odkázala na závěry vyjádřené v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 12. 2011 č. j. 7 As 82/2011 – 81 a v rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 22. 5. 2019 č. j. 14 A 84/2017 – 42, podle kterého „cizinec je povinen plnit účel povoleného pobytu po celou jeho dobu, a to nikoliv formálně, ale fakticky.“ Dodala, že žalobcova obchodní firma XXX, byla založena dne 10. 1. 2022, tj. mimo rozhodné období, a v odvolání předložené smlouvy týkající se této obchodní firmy proto nejsou v posuzované věci relevantní.

4. Žalovaná aprobovala rovněž závěr správního orgánu I. stupně, že v posuzovaném případě se nejednalo o neplnění účelu ze *závažných důvodů po přechodnou dobu*. Žalobce podnikl kroky k získání živnostenského oprávnění až v červnu 2021, ačkoliv jeho předchozí živnostenské oprávnění zaniklo již dne 23. 2. 2019. Dobu 2 let a více než 3 měsíců, kdy žalobce nedisponoval živnostenským oprávněním (a nemohl tak plnit účel pobytu), nelze považovat za přechodnou dobu, přičemž důvody uváděné žalobcem řízení nelze považovat za závažné. Žalobce učinil ohlášení pro vydání živnostenského oprávnění prostřednictvím Jednotného registračního formuláře k Úřadu městské části Praha 10 až dne 9. 6. 2021. V řízení nebyly doloženy žádné dokumenty, které by nasvědčovaly jeho tvrzení, že se snažil získat živnostenské oprávnění podstatně dříve než v červnu 2021. Ani jím tvrzené uzavření, potažmo nefunkčnost příslušných úřadů v domovské zemi nebylo nijak blíže doloženo ani prokázáno. Kromě zcela prostých tvrzení žalobce nenabídl v této věci žádné přesvědčivé konkrétní doklady. Možnost cestování v rozhodné době do domovské země připustil v odvolání sám žalobce, nehledě na to, že měl a mohl otázku svého živnostenského oprávnění řešit ještě v době před vypuknutím pandemie covid-19. První všeobecně známé případy výskytu onemocnění covid-19 na území České republiky se (i v mediálním prostoru) objevily v březnu 2020, avšak živnostenské oprávnění žalobce zaniklo již dne 23. 2. 2019. Žalovaná odmítla žalobcovo tvrzení, že jeho problémy vznikly v přímé souvislosti s vedením řízení ze strany správního orgánu I. stupně, přičemž poukázala na to, že živnostenské oprávnění žalobce zaniklo ke dni 23. 2. 2019 z důvodu uplynutí jeho doby dle § 57 odst. 1 písm. c) zákona č. 455/1991 Sb. Žalobce přitom nevysvětlil, proč neposkytl příslušnému živnostenskému úřadu potřebnou součinnost, aby mu mohlo být živnostenské oprávnění vydáno, ačkoliv byl po celou dobu oprávněn pobývat na území a dle svých slov věděl, co po něm živnostenský úřad požaduje. Žalovaná je toho názoru, že správní orgán I. stupně nikterak nezapříčinil zánik živnostenského oprávnění žalobce, ani mu nekladl žádné překážky pro prodloužení doby jeho platnosti či opětovné získání. Bylo pouze na žalobci, jakým způsobem zajistí obstarávání záležitostí spojených s jeho pobytovým statutem a živnostenským oprávněním.
5. Žalovaná shrnula, že žalobce neprokázal, že se z jeho strany jednalo o neplnění účelu (pro který mu bylo vízum uděleno) ze *závažných důvodů po přechodnou dobu*, přestože jej v tomto směru tížilo důkazní břemeno.
6. Žalovaná nepřisvědčila ani odvolacím námitkám týkajícím se porušení základních zásad správního řízení či některých ustanovení správního řádu. Uvedla, že neshledala rozpor prvostupňového rozhodnutí, potažmo celého správního řízení o žádosti se základními zásadami správního řízení. Prvostupňové rozhodnutí bylo vydáno v souladu se správním řádem a ZPC. Porušení procesních práv žalobce ze spisového materiálu nevyplývá a

nedodržení lhůt pro vydání rozhodnutí nemá dle soudní judikatury za následek nezákonnost prvostupňového rozhodnutí.

7. Žalovaná vyslovila souhlas také se závěrem správního orgánu I. stupně o přiměřenosti dopadů napadeného rozhodnutí do soukromého a rodinného života žalobce ve smyslu § 174a ZPC. V této souvislosti uvedla, že újma na soukromém, ekonomickém ani rodinném životě nebyla nijak blíže doložena ani prokázána - tvrzení žalobce jsou značně obecná a neurčitá, tj. žalobce neuvádí a neprokazuje žádnou konkrétní hájitelnou vážnou újmu. Kromě zcela obecných tvrzení nenabídl v této věci žádné přesvědčivé konkrétní doklady a potažmo ani konkrétní tvrzení. Jeho několikaletý pobyt na území nemůže bez dalšího způsobit nepřiměřenost prvostupňového rozhodnutí. Žalobcův odkaz na praxi správního orgánu I. stupně stran udělování dočasné ochrany státním příslušníkům Ukrajiny není přiléhavý nyní posuzovanému případu, protože dočasná ochrana je udělována na základě jiného právního předpisu, než podle kterého je vedeno řízení o žádosti žalobce a za zcela odlišných okolností a podmínek.
8. V žalobě datované dnem 13. 1. 2023 žalobce namítl, že napadeným rozhodnutím byl porušen ZPC a správní řád, a to mj. tím, že skutkový stav, který vzal správní orgán za základ rozhodnutí, nemá oporu ve spise, a že procesním postupem správních orgánů (obou stupňů) byl žalobce zkrácen na svých právech.
9. Žalobce je přesvědčen, že žalovaná celou věc nesprávně zhodnotila a dospěla k nesprávným právním závěrům, když jednak nereflektovala, že žalobci v plnění účelu jeho pobytu bránily závažné důvody, a dále zcela rezignovala na aplikaci § 174a ZPC.
10. Pokud jde o závažné důvody, pro které nemohl být plněn účel jeho pobytu, žalobce namítl, že nebyl držitelem živnostenského oprávnění toliko z toho důvodu, že v důsledku celosvětové pandemie Covid 19 pro něj nebylo možné doložit živnostenskému úřadu výpis z rejstříku trestů z jeho domovského státu, tedy ze Zimbabwe republiky. V období pandemie Covid 19 nebylo možné do tohoto státu cestovat, což bylo umocněno rovněž značně problematickou vnitřní situací Zimbabwe hraničící s anarchií a kolapsem. V důsledku této skutečnosti příslušný živnostenský úřad neprodloužil žalobci živnostenské oprávnění. To, že žalobce v době od 24. 2. 2019 do 8. 6. 2021 nedisponoval živnostenským oprávněním, bylo způsobeno bez vlastního zavinění žalobce, jenž se po celou dobu snažil tuto situaci za použití různých prostředků řešit. Žalobce nesouhlasí s názorem, že by neplnění účelu jeho pobytu bylo způsobeno jakýmkoliv jiným důvodem než nemožností získat příslušný výpis z evidence rejstříku trestů z jeho domovského státu. Jednalo se o důvod nezávislý na jeho vůli, který nemohl nijak ovlivnit.
11. Žalobce má za to, že rovněž pojem „přechodná doba“ použitý v § 46 odst. 1 ZPC je třeba vykládat v jeho prospěch. Je pod něj třeba zařadit i situace, kdy cizinec zjevně vyvíjí (byť neúspěšné) úsilí, aby neplnění účelu bylo přechodné. V daném případě se žalobce snažil příslušné oprávnění získat, avšak z objektivních důvodů to nebylo možné.
12. Námitku, v níž žalované vytkl, že rezignovala na aplikaci § 174a ZPC, žalobce rozvedl následujícím způsobem. Poukázal na to, že svůj domovský stát opustil již v roce 2007 a po jeho opuštění pobýval většinu času na území Evropské unie včetně České republiky, kde se mu podařilo vybudovat stabilní živobytí a profitující podnikání. Uvedl, že je úspěšným podnikatelem v oblasti sportovního poradenství. Založil společnost XXX, IČO: XXX a je v současnosti držitelem všech potřebných oprávnění (včetně živnostenského) pro podnikání této společnosti a rovněž pro něj jako fyzickou osobu. Jeho profesní činnost je

Shodu s prvopisem potvrzuje P. V.

ekonomickým přínosem pro Českou republiku, jelikož je plátcem daní. Během svého působení v České republice se podílel na rozvoji několika špičkových českých i mezinárodních sportovců. Žalobce má na území ČR mnoho kamarádů a dlouhodobou přítelkyni J. P. Správní orgány obou stupňů nezohlednily, že žalobce ke svému domovskému státu již nemá téměř žádnou vazbu a opustil jej v roce 2007. Veškerá profesní i osobní aktivita žalobce spočívá na území ČR. Zimbabwe navíc trpí vnitřní neutěšenou situací hraničící s anarchií a kolapsem.

13. Žalovaná navrhl, aby soud žalobu jako nedůvodnou zamítl. Ve vyjádření k žalobě setrvala na zákonnosti a správnosti napadeného rozhodnutí a námitky uvedené v žalobě označila za nedůvodné. Žaloba podle ní nepřináší žádnou novou relevantní argumentaci, která by správnost a zákonnost napadeného rozhodnutí zpochybňovala. Jedná se de facto o „recyklaci“ odvolacích námitek proti prvostupňovému rozhodnutí, které již byly vypořádány v odůvodnění napadeného rozhodnutí.
14. Dle mínění žalované se v posuzované věci nejednalo o neplnění účelu ze závažných důvodů po přechodnou dobu, jak namítl žalobce. Ze spisového materiálu je zřejmé, že žalobce podnikl kroky k (opětovnému) získání živnostenského oprávnění až v červnu 2021, ačkoliv jeho předchozí živnostenské oprávnění zaniklo již dne 23. 2. 2019. Dobu 2 let více než 3 měsíců, kdy žalobce nedisponoval živnostenským oprávněním (a nemohl tak plnit účel pobytu), nelze považovat za přechodnou dobu a důvody pro toto uváděné žalobcem nelze považovat za závažné. Zjištěný stav svědčí spíše o nedbalosti žalobce, potažmo jeho nedostatečné aktivitě či neochotě řešit pobytovou situaci, resp. živnostenské oprávnění včas. Ani v rámci žaloby nebyly ze strany žalobce doloženy žádné dokumenty, které by nasvědčovaly tomu, že se skutečně snažil získat živnostenské oprávnění *podstatně* dříve než v červnu 2021. Žalovaná odmítla rovněž odkaz žalobce na konsekvence vyplývající z šíření onemocnění covid-19, neboť žalobce měl a mohl otázku svého živnostenského oprávnění řešit ještě v době před vypuknutím pandemie covid-19.
15. Žalovaná dále odkázala na rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 20. 2. 2020 č. j. 10 A 113/2016 – 39, v němž soud dovodil, že „(p)okud žadatel o pobytové oprávnění nebo prodloužení jeho platnosti podle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, v odvolání proti zamítavému rozhodnutí uplatní nové tvrzení, podle něhož by zamítnutí žádosti zasáhlo do jeho soukromého a rodinného života v rozporu s čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, ačkoliv toto tvrzení mohl uplatnit již dříve, odvolací orgán k němu v souladu s § 82 odst. 4 správního řádu nepřihlédne.“ Žalovaná citovaný rozsudek považuje za aplikovatelný i v nyní posuzované věci, neboť i v případě žalobce se jedná o tvrzení stran jeho soukromého a rodinného života, která mohla a měla být uplatněna již dříve v rámci správního řízení. Posouzení dopadů rozhodnutí do soukromého a rodinného života žalobce ze strany správních orgánů obou stupňů nicméně žalovaná považuje za dostatečnou. Újma na soukromém, ekonomickém ani rodinném životě nebyla žalobcem nijak blíže doložena ani prokázána, tj. žalobce neuvedl a neprokázal v této věci žádnou konkrétní hájitelnou vážnou újmu. Kromě zcela obecných tvrzení nenabídl v této věci žádné přesvědčivé doklady a potažmo ani konkrétní tvrzení. Několikaletý pobyt žalobce na území nemůže bez dalšího způsobit nepřiměřenost napadeného rozhodnutí.
16. V doplnění žaloby ze dne 16. 6. 2023 žalobce uvedl, že pro posouzení okolností neplnění účelu považuje za zásadní nejenom kontext již zmíněné pandemie Covid-19, která omezovala jeho možnosti získání výpisu z rejstříku trestů v zemi původu, ale také kontext české legislativy a praxe úřadů. Žalobce totiž procházel procesem, který je specifický vysokou

Shodu s prvopisem potvrzuje P. V.

náročností a zásadními negativními důsledky byt i jen nepatrných chyb. Za situace, kdy cizinec získává či prodlužuje povolení k dlouhodobému pobytu za účelem podnikání, musí neustále udržovat živnostenské oprávnění v platnosti. Platnost živnostenského oprávnění je vždy vázána na dobu platnosti překlenovacího štítku vydávaného podle § 47 odst. 11 ZPC. Ten je v praxi Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky vydáván maximálně na 4 měsíce. Zároveň jej ministerstvo zpravidla odmítá vydávat s předstihem před skončením aktuálně platného překlenovacího štítku. Cizinec má tak jen několik málo dnů na to, aby platnost živnostenského oprávnění obnovil. Za předpokladu, že by správní orgán rozhodoval ve lhůtách zákonem stanovených, by tímto procesem cizinec procházel pouze jednou. Ovšem v situaci, kdy jeho řízení trvá např. 5 let, jako tomu bylo v případě žalobce, může tímto procesem procházet třeba i patnáctkrát. Jedná se o zcela enormní byrokratickou zátěž, která navíc postrádá rozumné opodstatnění. I bez jazykové bariéry či s kvalifikovaným právním zastoupením je pak pravděpodobné, že při tolika opakováních komplikovaného procesu dojde k pochybení. Důsledkem pak je nutnost nově ohlásit živnost, což již vyžaduje další dokumenty, například výpis z rejstříku trestů ze země původu.

17. Žalobce má za to, že přístup správních orgánů v projednávané věci vyústil v přepjatý formalismus, jenž je kritizován v nálezu Ústavního soudu ze dne 29. 9. 2004 sp. zn. III. ÚS 188/04. Správní orgány při interpretaci neurčitého právního pojmu obsaženého v § 46 odst. 1 ZPC („neplnění účelu ze závažných důvodů po přechodnou dobu“) disponovaly určitou mírou volnosti a měly možnost zabránit tomu, aby aplikace zákona vyústila v neúčelně přísné a neopodstatněné důsledky.
18. Co se týče aplikace § 46 odst. 1 ZPC, žalobce považuje za nesporné, že neplnění účelu existovalo toliko po přechodnou dobu. Již samotná ohraničenost časového úseku, po nějž nebyla živnost registrována (do června 2021), zřejmě naplňuje význam slova „přechodně“. Stěžejním je pak výklad pojmu neurčitého právního pojmu „neplnění účelu ze závažných důvodů“. Žalobce se (v řízení o žádosti) v rámci své argumentace odkazoval na praktickou nemožnost získání dokladu o trestní bezúhonnosti ze Zimbabwe. Odkazoval se přitom na omezení spojená s Covid-19 a praktickou nedostupnost orgánů veřejné správy. Tyto skutečnosti považoval za obecně známé, bez nutnosti dalšího dokazování, a předpokládal, že nemožnost získání dokladu o bezúhonnosti je doložena. Z napadeného rozhodnutí dle žalobce není seznatelné, zda se opírá o to, že jím tvrzená nemožnost doložení bezúhonnosti nemohla představovat závažný důvod, nebo zda tato nemožnost toliko nebyla dostatečně doložena. Věc nakonec žalovaná řeší konstatováním, že tyto okolnosti nebyly prokázány navzdory tomu, že důkazní břemeno leželo na žalobci. O tom však žalobce nikdy nebyl informován, přestože tvrzení o nemožnosti získání daného dokladu v řízení z jeho strany zaznělo opakovaně. Ze spisu je zjevné, že nejpozději v prosinci 2021 učinil zcela zásadní tvrzení, které však dle názoru správního orgánu nedostatečně podpořil důkazy. Žalobce byl přesvědčen o tom, že jde o okolnosti obecně známé a další dokazování není potřebné. Jestliže se v tomto směru mýlil, měl být správním orgánem poučen v souladu s § 4 odst. 2 správního řádu. Argument neunesením důkazního břemene ve vztahu k závažnému důvodu neplnění účelu pobytu nadto poprvé zazněl až od žalované, takže žalobce na něj nemohl reagovat v odvolání. Podobně vypadalo dokazování i ve vztahu k obdržení nesprávných pokynů ze strany živnostenského úřadu na Úřadu městské části Praha 7, kdy správní orgány obou stupňů též neupozornily žalobce, že danou okolnost nemají za prokázanou, a ten tak neměl možnost reagovat příslušnými důkazními návrhy.

19. K otázce přiměřenosti dopadů rozhodnutí žalobce v doplnění žaloby namítl, že správní orgán vycházel navzdory obsahu spisu z nesprávných údajů. Žalobce mimo zemi původu pobývá již 14 let, což zcela zásadně mění možnosti reintegrace v zemi původu. Žalobce je v dlouhodobém partnerském vztahu s J. P. Od skončení období, v němž je žalobci vytýkáno neplnění účelu pobytu, uplynuly již dva roky a tento časový odstup je bezesporu aspektem, který má být v rámci posouzení přiměřenosti zásahu rozhodnutí zohledněn. V řízení též vůbec nebyla zohledněna možnost žalobcova návratu do České republiky. Žalobce v této souvislosti upozornil na skutečnost, že podle nařízení vlády č. 220/2019 Sb., o maximálním počtu žádostí o vízum k pobytu nad 90 dnů za účelem podnikání, žádostí o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem investování a žádostí o zaměstnaneckou kartu, které lze podat na zastupitelském úřadu, lze v Lusace, která vykonává vízovou agendu pro Zambijskou republiku, Zimbabwskou republiku, Malawskou republiku a Konžskou demokratickou republiku (tedy oblast o cca 150.000.000 obyvatelích), podat pouze 12 žádostí na jeden kalendářní rok. Prakticky tak žalobce nemá možnost se za účelem podnikání do České republiky vrátit.
20. Ve vyjádření k doplnění žaloby žalovaná konstatovala, že skutečnosti, které žalobce uvádí v doplnění žaloby, měl a mohl uvést v rámci správního řízení. K uvedeným skutečnostem není možné přihlídnout, neboť soud vychází ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalované. K doplnění žaloby ze dne 16. 6. 2023 nelze přihlídnout ani s ohledem na § 71 odst. 2 s.r.s., neboť se jedná o rozšíření žaloby o další žalobní body mimo zákonem stanovenou lhůtu.
21. V podání ze dne 20. 7. 2023 žalobce kromě líčení událostí, které nijak nesouvisí s důvody, na nichž je napadené rozhodnutí vystavěno, a které jsou tudíž pro posouzení jeho zákonnosti irelevantní, požádal soud o „radu, pomoc a/nebo intervenci, aby se mu dostalo spravedlivého zacházení ze strany ministerstva vnitra bez ohledu na jeho původ, etnickou příslušnost nebo zázemí a bez předsudků.“ V závěru tohoto podání žalobce citoval ze zrušovacího rozhodnutí žalované ze dne 24. 2. 2022 č. j. MV-2935-6/SO-2022 vydaného v jeho věci. V reakci na toto podání soud žalobci připsal ze dne 2. 8. 2023 č. j. 15 A 3/2023 – 117 sdělil, že mu nemůže poskytovat žádné právní rady či pomoc nebo za něj jakkoliv intervenovat u příslušných orgánů veřejné moci v záležitostech týkajících se jeho pobytového statusu. Při své rozhodovací činnosti musí soud jednat nestranně, což mj. vylučuje poskytování právních rad či pomoci účastníkům soudního řízení.
22. Při ústním jednání před soudem konaném dne 12. 12. 2023 právní zástupce žalobce odkázal na žalobu a zrekapituloval jednotlivé žalobní námitky. Zdůraznil, že řízení o žalobcově žádosti trvalo nepřiměřeně dlouho a proces byl plný chyb. Průtahy v řízení a procesní chyby mají dle přesvědčení žalobce nepřímý dopad i na výklad zásadních pojmů, jimiž jsou závažné důvody (neplnění účelu pobytu), přechodná doba a nepřiměřenost rozhodnutí. Právní zástupce žalobce k věci dále uvedl, že v roce 2019 došlo v chaotické situaci k tomu, že (žalobcem) nebyl dodán překlenovací štítek. V důsledku toho žalobci zaniklo živnostenské oprávnění a byl nucen dokládat nový výpis z rejstříku trestů ze země původu. Při jeho opatrování však narazil na nefunkčnost úřadů v Zimbabwe. Doba dvou let, po kterou nebyl žalobcem plněn účel pobytu v důsledku zániku jeho živnostenského oprávnění, se sice jeví jako relativně dlouhá, ale v porovnání s celkovou délkou řízení o žádosti nešlo o příliš dlouhou dobu. Co se týče přiměřenosti dopadů rozhodnutí, právní zástupce žalobce poznamenal, že před příchodem do ČR pobýval žalobce rovněž v Jihoafrické republice, kam se ale již nemůže vrátit. Žalovanou nebyla při rozhodování zohledněna reálná šance žalobce

vrátit se do ČR, která je s ohledem na kvóty omezující počet žádostí minimální, a zohledněn nebyl ani dlouhodobý vztah žalobce s jeho přítelkyní J. P. Správní orgány obou stupňů rovněž nesplnily svou poučovací povinnost vůči žalobci, kterou jim ukládá správní řád, a nebyl jimi řádně zjištěn skutkový stav věci. Dokazování v dané věci by přitom mělo primárně proběhnout před správním orgánem a nikoliv až v řízení před soudem.

23. Žalobce sám k věci při jednání před soudem uvedl, že do ČR přicestoval v roce 2017. Po podání žádosti mu bylo sděleno, že řízení o ní nebude trvat déle než 90 dnů. Původně jej v řízení zastupoval pan K., jemuž ale později vypověděl plnou moc. Asistent pana K. získal pozdě žalobcovu překlenovací vízum, v důsledku čehož zaniklo v únoru 2019 živnostenské oprávnění žalobce. Na živnostenském úřadu mu pak sdělili, že k získání nového musí předložit výpis z rejstříku trestů ze Zimbabwe. To, že v té době už dva roky žil v ČR, nebylo relevantní. Ministerstvo vnitra žalobci během řízení o žádosti nikdy nedalo žádný záznam o průběhu procesu a k vydání rozhodnutí vždy došlo až poté, co to žalobce urgoval. Žalobce nebyl nikdy vyslechnut k tomu, jaké má vazby na zemi původu. Vzhledem k tomu, že nežádal o povolení pobytu za rodinným účelem, ale za účelem podnikání, neuváděl v řízení okolnosti týkající se jeho rodinného života.
24. Žalovaná při jednání před soudem setrvala na tom, že žaloba není důvodná. Celková délka řízení není podle ní rozhodná pro posouzení zákonnosti napadeného rozhodnutí. Ze spisu vyplývá, že žalobce začal řešit nové živnostenské oprávnění až v červnu 2021, přestože věděl, že platnost toho předchozího vypršela již před dvěma lety. Nebylo povinností správního orgánu poučovat jej o tom, jak má v řízení postupovat, aby byl se svou žádostí úspěšný. Správní orgány obou stupňů mohly pracovat jen s těmi informacemi, které jim žalobce sám poskytl. O svém předchozím pobytu v JAR ani o vztahu s J. P. žalobce v řízení o žádosti nic bližšího neuvedl, a tuto svou nečinnost nemůže zhojit tím, že nové skutečnosti začne uvádět až v řízení před soudem. Žalobce se do ČR dostal na vízum za účelem podnikání, a žalovaná proto nevidí důvod, proč by se sem stejným způsobem nemohl opět dostat.
25. Vedle důkazních návrhů, jež uplatnil v písemných podáních adresovaných soudu, žalobce při jednání navrhl provést dokazování též printscreenem Velvyslanectví ČR v Lusace o podmínkách pro cestování do Zimbabwe, článkem z deníku Guardian z 8. 6. 2019 o komplikacích při řešení úředních záležitostí v Zimbabwe a též úvodní částí zprávy o situaci v Zimbabwe (Country Report – Zimbabwe) vyhotovenou Bertelsmann Stiftung.
26. Soud při jednání veškeré důkazní návrhy žalobce zamítl, neboť dospěl k závěru, že o žalobě lze rozhodnout na základě listin založených ve správním spisu; jakékoliv doplňování dokazování tudíž soud vyhodnotil jako nadbytečné. K tomu je zapotřebí dodat (a přisvědčit v tomto směru názoru právního zástupce žalobce), že není úkolem soudu provádět rozsáhlé dokazování týkající se věci samé, a nahrazovat tak činnost správního orgánu. Co se týče listin předložených žalobcem při jednání, tyto jsou pro posouzení věci nerelevantní z věcného i časového hlediska. Žalobce nikdy netvrdil, že by mu úřední autority v zemi původu odmítaly vystavit cestovní pas, a tudíž se ho nijak netýká článek z deníku Guardian z 8. 6. 2019 o komplikacích, jimž čelili občané Zimbabwe žádající o vystavení cestovního pasu. Pro posouzení věci samé též nemá žádný význam, jaké byly podmínky pro cestování do Zimbabwe v červnu 2021, popřípadě v červnu 2023, o nichž informuje žalobcem předložený printscreen Velvyslanectví ČR v Lusace. Zpráva o situaci v Zimbabwe (Country Report – Zimbabwe) vyhotovená Bertelsmann Stiftung zahrnuje podle své úvodní stránky období od 1. 2. 2017 do 31. 1. 2019, které pro projednávanou věc rovněž není nijak významné - žalovaná nevytýká žalobci, že by v tomto období neplnil účel pobytu dle uděleného víza. Žalobce

nadto neuvedl, co konkrétně z jeho žalobních tvrzení by měla posledně zmíněná listina dokládat. Podnikatelské aktivity, o nichž vypovídají listiny, jež žalobce předložil soudu, včetně založení obchodní společnosti XXX, se z časového hlediska rovněž míjí s obdobím, v němž žalobce dle napadeného rozhodnutí neplnil účel pobytu dle uděleného víza.

27. Při rozhodování o žalobě soud vycházel zejména z této právní úpravy:
28. Podle § 42 odst. 1 ZPV ve znění účinném do 30. 7. 2019 žádost o povolení k dlouhodobému pobytu je oprávněn podat cizinec, který na území pobývá na vízum k pobytu nad 90 dnů, hodlá na území přechodně pobývat po dobu delší než 1 rok a trvá-li stejný účel pobytu.
29. Podle § 47 odst. 1 ZPC žádost o vydání povolení k dlouhodobému pobytu nebo o prodloužení doby jeho platnosti je cizinec povinen podat nejpozději před uplynutím platnosti víza k pobytu nad 90 dnů nebo platnosti povolení k dlouhodobému pobytu, nejdříve však 120 dnů před uplynutím jeho platnosti.
30. Podle § 47 odst. 4 ZPC pokud doba platnosti víza k pobytu nad 90 dnů nebo povolení k dlouhodobému pobytu uplyne před rozhodnutím o žádosti o vydání povolení k dlouhodobému pobytu nebo prodloužení doby jeho platnosti, ačkoliv žádost byla podána v souladu s podmínkami uvedenými v odstavcích 1 až 3, považuje se vízum nebo povolení k dlouhodobému pobytu za platné do doby nabytí právní moci rozhodnutí o podané žádosti.
31. Podle § 46 odst. 1 ZPV v témže znění pro povolení k dlouhodobému pobytu platí obdobně § 31 odst. 1 písm. a) až e), § 33, 34, 37, 38, § 55 odst. 1 a 2, § 56, § 58 odst. 3 a § 62 odst. 1 vztahující se na dlouhodobé vízum. Ministerstvo povolení k dlouhodobému pobytu dále nevydává, pokud cizinec neplní na území účel, pro který mu bylo uděleno vízum k pobytu nad 90 dnů a pro který mu má být vydáno povolení k dlouhodobému pobytu, nebo pokud cizinec neplnil v době platnosti víza k pobytu nad 90 dnů na území účel, pro který mu bylo vízum uděleno; to neplatí, pokud cizinec prokáže, že se jednalo o neplnění účelu ze závažných důvodů po přechodnou dobu. K žádosti o vydání povolení k dlouhodobému pobytu podle § 42 je cizinec dále povinen předložit doklad o cestovním zdravotním pojištění, které odpovídá podmínkám uvedeným v § 180j. Současně je povinen na požádání předložit doklad o zaplacení pojistného uvedeného na dokladu o cestovním zdravotním pojištění. To neplatí, jde-li o případy uvedené v § 180j odst. 4.
32. Podle § 4 odst. 2 správního řádu správní orgán v souvislosti se svým úkonem poskytne dotčené osobě přiměřené poučení o jejích právech a povinnostech, je-li to vzhledem k povaze úkonu a osobním poměrům dotčené osoby potřebné.
33. Podle § 52 věty první správního řádu účastníci jsou povinni označit důkazy na podporu svých tvrzení.
34. Podle § 82 odst. 4 správního řádu k novým skutečnostem a k návrhům na provedení nových důkazů, uvedeným v odvolání nebo v průběhu odvolacího řízení, se přihlédne jen tehdy, jde-li o takové skutečnosti nebo důkazy, které účastník nemohl uplatnit dříve. Namítá-li účastník, že mu nebylo umožněno učinit v řízení v prvním stupni určitý úkon, musí být tento úkon učiněn spolu s odvoláním.
35. Po provedeném řízení dospěl soud k závěru, že žaloba není důvodná.
36. Předně je zapotřebí zdůraznit, že přezkumné řízení soudní je založeno na zásadě dispoziční, z níž vyplývá, že specifikace konkrétních důvodů nezákonnosti (případně též nicotnosti) napadeného rozhodnutí je úkolem žalobce a nikoliv soudu, který není oprávněn k tomu,

aby tyto důvody za žalobce sám vyhledával či domýšlel. Jinými slovy řečeno, je věcí žalobce, aby v žalobě vymezil rozsah přezkumu napadeného rozhodnutí, jímž je soud v dalším řízení vázán, a to uvedením konkrétních žalobních bodů (námitek) ve smyslu § 71 odst. 1 písm. d) s.ř.s. Jak konstatoval Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 13. 6. 2007 č.j. 5 As 73/2006-121, „(s)oudní přezkum ve správním soudnictví je co do svého rozsahu nikoli přezkumem neomezeným tzn. soudy nepřezkoumávají a přezkoumávat nemohou žalobami napadená rozhodnutí bez zřetele k tomu, co konkrétně žalobce napadanému správnímu rozhodnutí vytýká. Soudy ve správním soudnictví přezkoumávají žalobou napadená správní rozhodnutí v mezích žalobních bodů (ustanovení § 75 odst. 2 s. ř. s.), tzn. skutkových či právních důvodů, pro které žalobce považuje napadené rozhodnutí za nezákonné či nicotné /ustanovení § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s./. Je proto nezbytné, aby žalobce rozhodné skutečnosti, které dle jeho názoru odůvodňují zrušení žalobou napadeného rozhodnutí resp. prohlášení jeho nicotnosti, v podané soudní žalobě uvedl, protože jenom v případě, že jsou konkrétní žalobní body v podané žalobě dostatečně podrobně uvedeny, může se jimi soud kvalifikovaně zabývat. Míře konkrétnosti uplatněných žalobních bodů pak nutně musí korespondovat míra konkrétnosti odůvodnění soudního rozhodnutí, neboť pokud má soudní přezkum probíhat v mezích žalobních bodů, nelze z povahy věci důvodnost či nedůvodnost zcela obecné námítky odůvodnit zcela konkrétním způsobem, protože nelze předjímat, co konkrétně žalobce namítal. Pokud by tak soud přesto učinil a rozhodnutí přezkoumal se zřetelem k tomu, co v podané žalobě uvedeno není resp. není postaveno na jisto, že je v žalobě obsaženo, nepostupoval by v takovém případě v souladu s ustanovením § 75 odst. 2 s. ř. s., neboť by již nešlo o přezkum v rámci žalobních bodů.“

37. Míra precizace žalobních bodů tedy do značné míry určuje, jaké právní ochrany se žalobci u soudu dostane. Čím je žalobní bod obecnější, tím obecněji k němu může správní soud přistoupit a posuzovat jej. Soud však v žádném případě nesmí nahrazovat projev vůle žalobce tím, že by za něj sám vyhledával vady napadeného správního aktu nebo spekulativně domýšlel další argumenty a vybíral z reality skutečnosti, které žalobu podporují. Pokud by takto postupoval, přestal by být nestranným rozhodčím sporu a de facto by přebíral funkci žalobcova advokáta, což s ohledem na rovné postavení účastníků soudního řízení nelze připustit.
38. Zdůrazněním dispoziční zásady ovládající přezkumné řízení před správními soudy a jejich důsledků reagoval soud na skutečnost, že některá žalobní tvrzení jsou v žalobě formulována naprosto obecně, bez jakékoliv další specifikace zohledňující okolnosti posuzované věci. Žalobce tvrdí, že skutkový stav, který žalovaná vzala za základ rozhodnutí, nemá oporu ve spise, a že procesním postupem správních orgánů obou stupňů byl zkrácen na svých právech. Tato svá tvrzení však v žalobě nijak nekonkretizoval, a není tedy zřejmé, jaká skutková zjištění, z nichž žalovaná při rozhodování ve věci samé vyšla, postrádají dle žalobce oporu ve spise, ani to, jaká procesní pochybení žalobce správními orgány obou stupňů vytýká. Vzhledem k naprosté nekonkrétnosti těchto tvrzení se nejedná o způsobilý žalobní bod ve smyslu § 71 odst. 1 písm. d) s.ř.s., na jehož základě by soud mohl přezkoumat zákonnost napadeného rozhodnutí.
39. Žalobní námítky vytýkající žalované, že věc nesprávně zhodnotila a dospěla k nesprávným právním závěrům, když jednak nereflektovala, že žalobci v plnění účelu jeho pobytu bránily závažné důvody, a dále zcela rezignovala na aplikaci § 174a ZPC, soud neshledal opodstatněnými.
40. Žalobcova argumentace, že (po určitou dobu) nebyl držitelem živnostenského oprávnění, protože v důsledku celosvětové pandemie Covid 19 pro něj nebylo možné doložit

živnostenskému úřadu výpis z rejstříku trestů z jeho domovského státu, do něhož nebylo možné během pandemie onemocnění Covid 19 cestovat, což bylo umocněno rovněž značně problematickou vnitřní situací Zimbabwe, pomíjí zcela zásadní skutečnost, a sice to, že žalobcovo první živnostenské oprávnění, které vzniklo dne 19. 7. 2017, zaniklo uplynutím doby platnosti dne 23. 2. 2019, tedy přibližně rok před vypuknutím pandemie onemocnění Covid 19 (jak žalovaná konstatovala v napadeném rozhodnutí v rámci vypořádání obsahově obdobné odvolací námitky, první všeobecně známé případy výskytu onemocnění covid-19 na území České republiky se objevily v březnu 2020).

41. Nelze než přisvědčit správnímu orgánu, že žalobce mohl a měl otázku svého zaniklého živnostenského oprávnění řešit ještě v době před vypuknutím pandemie onemocnění covid-19. V průběhu správního řízení a ani v žalobě proti napadenému rozhodnutí žalobce nicméně neuvedl, jaké kroky učinil s cílem znovuzískání živnostenského oprávnění v období od 24. 2. 2019 do vypuknutí pandemie onemocnění covid-19. Jeho povšechná argumentace, že se po celou dobu snažil situaci za použití různých prostředků řešit, je opět zcela nekonkrétním a ničím neprokázaným tvrzením.
42. Soud nepřehlédl, že k novému ohlášení živnosti, které učinil prostřednictvím Jednotného registračního formuláře až dne 9. 6. 2021, žalobce již v srpnu téhož roku předložil výpis z rejstříku trestů z jeho domovského státu. Uvedená skutečnost je důkazem toho, že pravým důvodem dřívějšího nepředložení zmíněné listiny nebyla problematická vnitřní situace Zimbabwe, ale žalobcova vlastní liknavost.
43. Jestliže žalobce pobýval na území ČR na základě víza k pobytu nad 90 dnů za účelem podnikání jako OSVČ, bylo jeho povinností plnit tento účel po celou dobu jeho pobytu na území. K tomu, aby mohl daný účel pobytu plnit, žalobce nezbytně potřeboval živnostenské oprávnění. Mezi stranami není sporu o tom, že živnostenské oprávnění žalobci zaniklo ke dni 23. 2. 2019 a držitelem nového živnostenského oprávnění se stal až od 9. 6. 2021. To znamená, že žalobce v období od 24. 2. 2019 do 8. 6. 2021, tedy po dobu více než dvou let, prokazatelně nemohl plnit účel svého pobytu na území, protože nesplňoval formální podmínku pro výkon výdělečné činnosti živnostenským způsobem v podobě existence živnostenského oprávnění.
44. Jak již soud uvedl výše, důvody, jimiž žalobce obhájí neexistenci živnostenského oprávnění po celé uvedené období, není možné akceptovat. Žalobce neuvedl žádný rozumný důvod, jenž mu bránil v získání živnostenského oprávnění v době od 24. 2. 2019 do března 2020 (tj. do vypuknutí pandemie onemocnění covid-19). Z ničeho tak nelze dovodit, že se v jeho případě jednalo o neplnění účelu pobytu dle uděleného víza ze závažných důvodů. Soud má zároveň ve shodě s názorem žalované za to, že dobu více než dvou let, po kterou žalobce prokazatelně neplnil účel pobytu na území dle jemu uděleného víza, není možné kvalifikovat jako přechodnou dobu ve smyslu § 46 odst. 1 ZPC. Při zohlednění toho, že povinností cizince je plnit účel pobytu dle uděleného víza zásadně po celou dobu jeho pobytu na území, lze za (toliko) přechodnou dobu, po kterou cizinec ze závažných důvodů neplní účel, pro který mu bylo vízum uděleno, považovat pouze velmi krátké časové období (například za účelem čerpání dovolené), nikoliv však dobu představující ke dni vydání prvostupňového rozhodnutí více než třetinu doby celkového pobytu žalobce na území.
45. Soud se z výše popsaných důvodů ztotožnil se závěrem žalované, že žalobcově žádosti o vydání povolení k dlouhodobému pobytu nebylo možné podle § 46 odst. 1 ZPC vyhovět, protože žalobce neplnil v době platnosti víza k pobytu nad 90 dnů na území účel, pro který

mu bylo vízum uděleno a zároveň neprokázal, že se jednalo o neplnění účelu ze závažných důvodů po přechodnou dobu. Na uvedeném závěru, jenž vychází ze skutkových zjištění majících oporu ve spise a plně koresponduje dikci zákona, soud nespatřuje nic přepjatě formalistického.

46. Nedůvodná je rovněž žalobní námitka vytykající žalované, že v nyní posuzované věci rezignovala na aplikaci § 174a ZPC. Jak správní orgán I. stupně, tak i žalovaná se otázkou přiměřenosti dopadů rozhodnutí do soukromého a rodinného života žalobce ve smyslu zmíněného ustanovení ZPC zabývaly, a to v dostatečném rozsahu. Právem přitom zohlednily jak délku pobytu žalobce na území (v porovnání s dobou, po kterou během svého života pobýval v zemi původu), tak i to, že na území ČR nežijí žádní žalobcovi rodinní příslušníci, zatímco v Zimbabwe žije jeho otec, a žalobce tedy se zemí jeho původu nadále pojí rodinné vazby. K tvrzení žalobce, že je pro Českou republiku ekonomickým přínosem, protože je plátcem daní, soud uvádí, že placení daní (v tomto případě zřejmě daní z příjmů pocházejících z podnikání) je zákonnou povinností, s níž nelze nijak spojovat nepřiměřenost zásahu do soukromého a rodinného života žalobce. Soud pouze na okraj, aniž by hodlal hodnotit úspěšnost žalobcova podnikání, připomíná, že v několika podáních adresovaných správnímu orgánu v průběhu správního řízení žalobce zmínil, že ho finančně podporuje jeho přítelkyně J. P. Co se týče jejich vztahu, žalobce jej v průběhu řízení o žádosti blíže nespecifikoval, takže správní orgán logicky nemohl vědět o jeho povaze a intenzitě. V posuzované věci se jednalo o řízení zahájené na žádost a v takovém případě po správním orgánu nelze požadovat, aby z vlastní iniciativy vyhledával všechny relevantní důkazy, které by případně prokazovaly skutečnosti svědčící ve prospěch žalobce, a to i pokud jde o nepřiměřenost tvrzeného zásahu do soukromého a rodinného života, pokud sám žalobce takové skutečnosti neoznačí. K tomu, aby správní orgán mohl provést reálnou úvahu o přiměřenosti dopadů jeho rozhodnutí, je totiž nutná aktivita samotného cizince, který by měl rozkrýt všechny významné aspekty svého pobytu na území ČR a z toho plynoucí pevnost a trvalost vazeb, které si zde vytvořil. V rozsudku ze dne 24. 3. 2021 č. j. 10 Azs 226/2020-52 k tomu Nejvyšší správní soud uvedl, že *„(z) konstantní judikatury správních soudů ovšem plyne, že v případě řízení o žádosti je především na žadateli (tj. v projednávané věci stěžovateli), aby vyvinul dostatečnou aktivitu pro kladné vyřízení žádosti. Naopak se v takovém řízení neuplatní zásada vyšetřovací, podle níž by bylo na správním orgánu, aby zjišťoval skutečný stav věci. Uvedené závěry plně dopadají také na oblast pobytu cizinců. S ohledem na zásadu koncentrace řízení je tedy nutné relevantní skutečnosti a důkazy tvrdit a označit (předložit) již v řízení před správním orgánem I. stupně ...“*. Žalobce nicméně v průběhu řízení před správním orgánem I. stupně žádné konkrétní okolnosti, z nichž by mohla žalovaná jakožto odvolací správní orgán vycházet při úvahách o přiměřenosti rozhodnutí, nepopsal a nepřiblížil. Z jeho skutkových tvrzení konkrétní intenzita jeho vazeb na území ČR nijak nevyplývala. Lze shrnout, že žalobce ve správním řízení ničím neprokázal mimořádné okolnosti stran svého rodinného a soukromého života na území ČR, z nichž by plynula nepřiměřenost dopadů rozhodnutí správního orgánu o zamítnutí jeho žádosti. K tomu je zapotřebí dodat, že dodatečné tvrzení a dokazování těchto skutečností až v řízení před správním soudem by zcela popíralo výše zmíněnou zásadu koncentrace (správního) řízení. I to je důvod, pro který soud nevyhověl důkazním návrhům žalobce.
47. Soud považuje za potřebné zmínit též závěr vyjádřený v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 3. 2020 č. j. 5 Azs 320/2019 – 38, podle něhož *„vždy je nutno posuzovat okolnosti konkrétního případu, zde především účel pobytového oprávnění. Pokud stěžovatelka v daném případě prokazatelně nesplňuje účel pobytu, nemůže spoléhat na institut soukromého a*

rodinného života. V daném případě stěžovatelka účel pobytu neplnila, prodloužení jejího pobytového oprávnění pouze z důvodu soukromého a rodinného života by vedlo ke zcela absurdnímu důsledku. Zákonné podmínky pro prodloužení pobytového oprávnění založené na účelu pobytu – výkonu podnikatelské činnosti – by byly zcela liché, resp. k prodloužení pobytového oprávnění by postačovalo bez dalšího zohlednění soukromého a rodinného života; takový postup zákon zcela jistě neumožňuje a ani nezamýšlí.“ Dle náhledu soudu je citovaný závěr Nejvyššího správního soudu plně přenositelný i na nyní projednávanou věc. I v žalobcově případě by totiž udělení pobytového oprávnění za účelem výkonu podnikání – OSVČ pouze na základě zohlednění soukromého a rodinného života popíralo smysl a účel zákona.

48. To, že Zimbabwe dle žalobce „trpí vnitřní neutěšenou situací“, je sice možné, nejedná se však o skutečnost, ke které by správní orgán měl při rozhodování o žalobcově žádosti přihlížet za situace, kdy zákonem stanovené podmínky pro vyhovění žádosti prokazatelně nebyly splněny.
49. K novým žalobním námitkám, které žalobce vtělil do doplnění žaloby ze dne 16. 6. 2023, soud předně uvádí, že se jedná o námitky opožděné, neboť byly uplatněny až po uplynutí zákonem stanovené lhůty pro rozšíření žalobních bodů (§ 71 odst. 2 ve spojení s § 72 odst. 1 s.ř.s. a § 172 odst. 1 ZPC). K takto opožděně uplatněným námitkám soud při přezkumu zákonnosti napadeného rozhodnutí nemůže jakkoliv přihlížet.
50. Pouze *obiter dictum* soud k těmto námitkám uvádí, že by jim nebylo možné přisvědčit, ani kdyby byly uplatněny včas. O povinnosti obstarat si překlenovací (vízový) štítek osvědčující oprávněnost jeho pobytu na území, který potřeboval i pro zachování platnosti živnostenského oprávnění, žalobce s ohledem na svůj předchozí pobyt na území nepochybně věděl. Bylo pouze na něm, aby si jej vždy včas obstaral, a pokud tak neučinil, jde tato nečinnost výlučně k jeho tíži. Výmluvy na administrativní náročnost tohoto procesu či enormní byrokratickou zátěž zkrátka nemohou obstát.
51. Měl-li žalobce za to, že správní orgán je v řízení o jeho žádosti nečinný, resp. že nerespektuje lhůtu stanovenou zákonem pro vydání rozhodnutí o žádosti, mohl se proti tomu bránit procesními prostředky k tomu určenými (žádost o uplatnění opatření proti nečinnosti podle § 80 odst. 3 správního řádu; žaloba na ochranu proti nečinnosti).
52. Z pouhé „ohraničenosti“ časového úseku, po který žalobce nedisponoval platným živnostenským oprávněním, rozhodně není možné dovozovat, že k neplnění účelu, pro který bylo žalobci vízum k pobytu nad 90 dnů na území uděleno, docházelo jen po přechodnou dobu. Nějak ohraničený je zpravidla každý časový úsek. Jak již bylo soudem konstatováno shora, za přechodnou dobu, po kterou cizinec ze závažných důvodů neplní účel, pro který mu bylo vízum uděleno, lze považovat pouze velmi krátké časové období, nikoliv však dobu více než dvou let, která ke dni vydání prvostupňového rozhodnutí představovala více než třetinu doby celkového pobytu žalobce na území.
53. Nebylo povinností správního orgánu poučovat žalobce o tom, že je povinen označit důkazy prokazující jeho tvrzení. Jednalo se o zákonnou povinnost žalobce jakožto účastníka řízení zakotvenou v § 52 větě první správního řádu.
54. Není pravdou, že argument o neunesení důkazního břemene ve vztahu k závažnému důvodu neplnění účelu pobytu poprvé zazněl až od žalované, takže žalobce na něj nemohl reagovat v odvolání. Soud v této souvislosti odkazuje na poslední odstavec na str. 6 prvostupňového rozhodnutí, kde ministerstvo mj. uvedlo, že „(d)ůkazní břemeno, jde-li o prokázání závažných

důvodů neplnění účelu, nese ve smyslu věty druhé za středníkem § 46 odst. 1 zák. č. 326/1999 Sb. jednoznačně pouze cizinec. Tuto skutečnost však žadatel věrohodně neprokázal.“

55. Délka doby, po kterou cizinec pobývá mimo zemi původu, ani možnost jeho návratu do České republiky v budoucnu nejsou kritérii, která by měl správní orgán podle § 174a ZPC zvažovat při posuzování přiměřenosti dopadů jeho rozhodnutí. Kritériem zakotveným ve zmíněném ustanovení je (mj.) délka pobytu cizince na území, kterou správní orgán vzal při rozhodování v potaz, stejně jako zohlednil celkovou dobu, kterou žalobce žil ve své domovské zemi, a v návaznosti na to logicky dovodil neexistenci překážek, které by žalobci bránily v opětovném zařazení do společnosti v rodné zemi, kde nadto pobývá jeho otec, zatímco v České republice žalobce žádné příbuzné nemá.
56. Protože soud neshledal, že by napadené rozhodnutí bylo vydáno v rozporu se zákonem, prvním výrokem rozsudku žalobu podle § 78 odst. 7 s.ř.s. jako nedůvodnou zamítl.
57. Žalobce nebyl ve sporu úspěšný a žalované žádné důvodně vynaložené náklady v řízení nevznikly. Soud proto ve druhém výroku rozsudku v souladu s § 60 odst. 1 s.ř.s. rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud. Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie. Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 12. prosince 2023

Mgr. Martin Kříž v. r.
předseda senátu